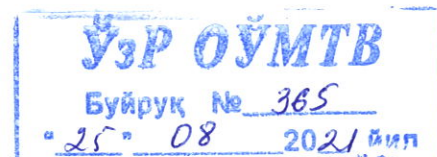

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

60712500 – Транспорт воситалари муҳандислиги (локомотивлар)
бакалаврият таълим йўналишининг малака талаблари

Тошкент

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:

- Тошкент давлат транспорт университети.

ТАСДИҚЛАНГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳузуридаги Олий, ўрта махсус ва профессионал таълим йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 2021 йил «24» 08 даги 4 - сонли йиғилишида маъқулланган. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2021 йил «25» 08 даги 365 - сонли буйруғи билан тасдиқланган.

ЖОРИЙ ЭТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги.

Мазкур Малака талаблари “Олий таълим давлат таълим стандарти. Асосий қоидалар”, “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификатори”, Ўзбекистон Республикаси Миллий малака рамкасига мувофиқ ишлаб чиқилган ва расмий меъёрий-услубий ҳужжат ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида Малака талабларини расмий чоп этиш ҳуқуқи Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига тегишлидир.

МУНДАРИЖА

Т/р	бет
1. 60712500 – Транспорт воситалари муҳандислиги (локомотивлар) бакалаврият таълим йўналишининг умумий тавсифи	4
1.1. Қўлланиш соҳаси.....	4
1.1.1. 60712500 - Транспорт воситалари муҳандислиги (локомотивлар) таълим йўналиши Малака талабининг қўлланилиши	4
1.1.2. Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари.....	4
1.2. 60712500 – Транспорт воситалари муҳандислиги (локомотивлар) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг тавсифи.....	4
1.2.1. 60712500 - Транспорт воситалари муҳандислиги (локомотивлар) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари.....	4
1.2.2. 60712500 - Транспорт воситалари муҳандислиги (локомотивлар) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари.....	4
1.2.3. 60712500-Транспорт воситалари муҳандислиги (локомотивлар) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари.....	5
1.2.4. 60712500- Транспорт воситалари муҳандислиги (локомотивлар) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий вазифалари.....	5
2. 60712500 – Транспорт воситалари муҳандислиги (локомотивлар) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар	7
2.1. Умумий компетенциялар.....	7
2.2. Касбий компетенциялар.....	7
Библиографик маълумотлар.....	8
Келишув варағи.....	9

1. 60712500 – Транспорт воситалари муҳандислиги (локомотивлар) бакалаврият таълим йўналишининг умумий таснифи

60712500 – Транспорт воситалари муҳандислиги (локомотивлар) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрлаш кундузги, кечки ва сиртки таълим шаклларида амалга оширилади. Барча таълим шакллари бўйича ўқитиш кредит-модуль тизими асосида ташкил қилинади. Кундузги таълимда бакалаврият дастурининг меъёрий муддати 4 йил.

1.1. Қўлланиш соҳаси

1.1.1. 60712500 – Транспорт воситалари муҳандислиги (локомотивлар) таълим йўналиши Малака талабининг қўлланилиши.

Малака талаби 60712500 - *Транспорт воситалари муҳандислиги (локомотивлар)* таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрловчи барча олий таълим ташкилотлари учун талаблар мажмуини ифодалайди.

1.1.2. Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари:

– мазкур таълим йўналиш бўйича малака талаблари, ўқув режа ва фан дастурларини ишлаб чиқиш ва янгилаш, улар асосида ўқув жараёнини самарали амалга ошириш учун масъул ҳамда ўз ваколат доирасида битирувчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган олий таълим ташкилотининг бошқарув ходимлари (ректор, проректорлар, ўқув бўлими бошлиғи, деканлар ва кафедра мудирлари) ва профессор-ўқитувчилари;

– таълим йўналишининг ўқув режаси ва фан дастурларини ўзлаштирувчи олий таълим ташкилотининг талабалари;

– бакалаврият битирувчиларининг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Давлат аттестация комиссиялари;

– таълимни бошқариш бўйича ваколатли давлат органлари;

– олий таълим ташкилотларини молиялаштиришни таъминловчи органлар;

– олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат қилувчи ваколатли давлат органлари;

– кадрлар буюртмачилари ва иш берувчи ташкилот ва корхоналар;

– олий таълим ташкилотларига ўқишга кираётган абитуриентлар, уларнинг ота-оналари ва бошқа манфаатдор шахслар.

1.2. 60712500 – Транспорт воситалари муҳандислиги (локомотивлар) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг тавсифи.

1.2.1. 60712500 – Транспорт воситалари муҳандислиги (локомотивлар) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари:

60712500 – Транспорт воситалари муҳандислиги (локомотивлар) – Муҳандислик иши таълим соҳасига оид йўналиш бўлиб, у локомотивларни ишлаб чиқариш ҳамда улардан фойдаланиш, уларга техник хизмат кўрсатиш ва уларни таъмирлашнинг самарали жараёнларини таъминлаш, инновацион технологияларни қўллашга йўналтирилган методлар ва воситалар мажмуасини қамраб олади.

1.2.2. 60712500 – Транспорт воситалари муҳандислиги (локомотивлар) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари:

локомотивлар, уларнинг тизимлари, уларни таъмирлаш, техник хизмат кўрсатиш технологиялари, локомотивларни лойиҳалаш, созлаш ва модернизация қилиш, локомотив деполари ва таъмирлаш корхоналарининг технологик жараёнлари.

60712500 – Транспорт воситалари муҳандислиги (локомотивлар) таълим йўналиши бўйича бакалаврият битирувчилари педагогик қайта тайёрлашдан ўтгандан

кейин, профессионал таълим муассасаларида таълимнинг ваколатли бошқарув органлари томонидан аниқланадиган умумкасбий ва ихтисослик фанларини ўқитиш бўйича педагогик фаолияти билан шуғулланиш ҳуқуқига эга бўлади. Бакалавриятнинг касб таълими йўналишлари бундан мустасно.

1.2.3. 60712500 – *Транспорт воситалари муҳандислиги (локомотивлар)* таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари:

- илмий-тадқиқот;
- лойиҳавий-конструкторлик;
- фойдаланиш ва сервис хизмати кўрсатиш;
- ишлаб чиқариш;
- ташкилий-бошқарув.

1.2.4. 60712500 – *Транспорт воситалари муҳандислиги (локомотивлар)* таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий вазифалари.

60712500 - *Транспорт воситалари муҳандислиги (локомотивлар)* таълим йўналиши бўйича Миллий малака рамкасининг 6-малака даражаси ҳамда бакалавр касбий фаолиятларининг соҳалари, объектлари ва турларига мувофиқ бакалаврият битирувчиси қуйидаги касбий вазифаларни бажаришга қодир бўлиши лозим:

Илмий-тадқиқот фаолиятида:

темир йўл транспортидан фойдаланиш ишларини такомиллаштириш бўйича илмий-тадқиқот ишларини амалга оширишда, улардан фойдаланиш ҳамда техник воситаларни, тизимларини, жараёнларини, жиҳозлар ва материалларни стандартлаштириш билан боғлиқ тадбирларда қатнашиш;

локомотивлардан фойдаланиш ва таъмирлаш ишлари технологиясини мукаммаллаштириш натижаларини тадқиқ қилишда намунавий методикалар ва техник воситаларини қўллаш олиш;

локомотивлардан фойдаланиш ва таъмирлаш соҳасидаги махсус адабиётлар, илмий техникавий маълумотлар, чет элда ва республикада эришилаётган фан ва техника соҳасидаги ютуқларни ўрганиш;

илмий тадқиқотларни ўтказиш ва ишланмаларни ишлаб чиқишда қатнашиш;

мавзу (топширик) бўйича илмий техник маълумотларни йиғиш, ишлов бериш, таҳлил этиш ва тизимлаштириш;

темир йўл соҳасидаги илмий-тадқиқот натижалари ва ишланмаларни тадбиқ этишда қатнашиш.

Лойиҳавий-конструкторлик фаолиятида

локомотивларни ишлаб чиқариш ва таъмирлашда қўлланиладиган автоматлаштириш ва механизациялаш техникалари ва жиҳозлари, уларнинг қисмлари, деталлари ва йиғма бирикмаларининг лойиҳасини тизимли ёндашув асосида автоматлаштириш йўли билан ишлаб чиқишни такомиллаштириш;

локомотивлар ва локомотив хўжалиги соҳаси бўйича бажарилаётган тажриба-конструкторлик ва амалий ишлар мавзуси бўйича математик, ахборот ва имитацион моделларни ишлаб чиқиш ва уларни тадқиқ қилиш;

локомотивларни таъмирлаш, ишлаб чиқариш жараёнларининг лойиҳавий ва дастурий ҳужжатларини ишлаб чиқиш;

локомотив қисм ва деталлари параметрлари, уларни иш қобилиятини таҳлил қилиш ва синовларини ўтказиш;

амалиётда ахборот технологияларнинг халқаро ва касбий стандартлари ва ҳисоблаш воситаларини тайёргарлик ихтисослигига мос равишда қўллаш қобилиятларига эга бўлиши лозим.

Фойдаланиш ва сервис хизмати кўрсатиш фаолиятида

локомотивлар, уларнинг воситалари ва жиҳозларидан фойдаланиш, таъмирлаш ва уларга техник хизмат кўрсатишни ташкил этиш;

локомотивлар, уларнинг жиҳозларига техник хизмат кўрсатиш бўйича намунавий технологик жараёнларни ишлаб чиқиш ва уларни қўллаш;

локомотивлар, уларнинг воситалари ва жиҳозлари, қисм ва деталларини синаш, уларни диагностикасини бажариш ва камчиликларни бартараф этиш;

локомотивлар, уларнинг қисм ва деталларидан фойдаланиш ва уларга техник хизмат кўрсатиш усуллари қўллай олиш;

локомотивлар, уларнинг қисм ва деталларининг технологик ишчи жараёнлари моделларини ишлаб чиқиш ва таҳлил қилишда ҳисоблаш воситаларидан унумли фойдалана олиш;

локомотивлардан самарали фойдаланиш, уларнинг қисм ва деталларини таъмирлаш ва уларга техник хизмат кўрсатишни ташкил этиш;

локомотивлар ва локомотив хўжалигида фойдаланилувчи асбоб-ускуна, жиҳоз ва стендларни амалда қўллаш олиш;

темир йўл транспортидаги технологик жараёнларни автоматлаштириш ва механизациялаш тизимларига техник хизмат кўрсатишнинг намунавий усуллари ишлаб чиқиш ва уларни қўллаш *қобилиятларига эга бўлиши керак.*

Ишлаб чиқариш фаолиятида:

намунавий технологик жараёнларни ишлаб чиқиш, қўллаш, уларни автоматлаштириш ва механизациялаштириш;

локомотивларни ва уларнинг қисмларини созлаш, йиғиш, синаш, фойдаланишга тайёрлаш ва улардан самарали фойдаланиш бўйича ишларни режалаштириш ва уларни бажариш;

локомотивларни таъмирлаш ва ишлаб чиқариш депо ва заводларида поездлар ҳаракати хавфсизлигини таъминловчи тизимларини ишлаб чиқиш, улар бўйича намунавий техник хизмат кўрсатишни ташкил этиш;

амалий фаолиятда автоматлаштирилган тизимларнинг инструментал воситалари ва муҳитларини ривожлантириш ҳамда улардан унумли фойдаланиш;

локомотивларни таъмирлаш ва ишлаб чиқариш депо ва заводларида поездлар ҳаракати хавфсизлигини таъминловчи тизимларини ишлаб чиқиш, улар бўйича намунавий техник хизмат кўрсатишни ташкил этиш;

ишлаб чиқаришда меҳнат хавфсизлиги бўйича мутахассисларга қўйиладиган талабларни ишлаб чиқиш;

касбий этика кодексига риоя қилиш *қобилиятларига эга бўлиши керак.*

Ташкилий-бошқарув фаолиятида:

ишлаб чиқариш фаолияти сифатини бошқариш жараёнларини ишлаб чиқиш ва татбиқ қилиш;

ишлаб чиқариш жараёнларини амалга ошириш учун зарур бўлган ишлаб чиқариш жараёнлари ва ресурсларини режалаштириш;

ишлаб чиқариш жараёнларида замонавий ахборот технологияларидан фойдаланиш механизминини ишлаб чиқиш ва унинг мониторингини олиб бориш;

локомотивсозлик ва локомотив хўжалигига оид муаммоли ечимларни амалиётга тадбиқ этиш;

локомотив хўжалиги жамоаси ишини ташкил қилиш;

локомотивларни модернизациялаш ва таъмирлаш жараёнида ҳар хил фикрларнинг мавжуд бўлганда бошқарув қарорларини қабул қилиш;

бирламчи ишлаб чиқариш звенолари ишларини ташкил қилиш ва уни бошқариш;

локомотив хўжалиги фаолияти бўйича иш режасини тузиш ва уни бажарилишини назорат қилиш ва амалга оширилган ишлар натижаларини баҳолаш;

ишлаб чиқариш жараёнларининг атроф-муҳит муҳофазаси, ёнғин, техника ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мослигини мониторинг қилиш **қобилиятларига эга бўлиши керак.**

2. 60712500 – Транспорт воситалари муҳандислиги (локомотивлар) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар

2.1. Умумий компетенциялар:

- давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиши, ижтимоий-иқтисодий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қила олиш;
- хорижий тиллардан бирида касбий фаолиятига оид ҳужжатлар ва ишлар моҳиятини тушуниши, табиий илмий фанлар бўйича касбий фаолияти доирасида зарурий билимларга эга бўлиши ҳамда улардан касб фаолиятида фойдалана билиш;
- ахборот технологияларини касбий фаолиятида қўллай билиши, ахборотларни йиғиш, сақлаш, қайта ишлаш ва улардан фойдаланиш усуллариини эгаллаган бўлиши, фаолиятида мустақил асосланган қарорлар қабул қила олиш;
- янги билимларни мустақил эгаллай билиши, ўз устида ишлаши ва меҳнат фаолиятини илмий асосда ташкил қила олиш;
- соғлом турмуш тарзи ва унга амал қилиш зарурияти тўғрисида тасаввурга эга бўлиш.

2.2. Касбий компетенциялар:

- меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларни излаш, таҳлил қилиш ва улардан касбий фаолиятида фойдаланиш кўникмаларига эга бўлиш;
- ташкилий тузилмаларни оптималлаштириш, кадрларни бошқариш стратегиясини қўллаш, тадбирларни режалаштириш ва амалга ошириш кўникмаларига эга бўлиш;
- музокаралар, учрашувлар, ишбилармонлик ёзишмаларини олиб бориш ва онлайн алоқаларни амалга оширишни билиш;
- корпоратив ахборот тизимларини, статистик таҳлил ва ҳисоботларни тайёрлашни, маълумотлар базасини юритишни билиш;
- соҳада бошқарув вазифаларини, ишни ташкил қилиш, ходимлар жамоасига етакчилик қилишни билиш;
- локомотив хўжалиги фаолияти бўйича иш режасини тузиш ва уни бажарилишини назорат қилиш ва амалга оширилган ишлар натижаларини баҳолаш;
- локомотивлар ва локомотив хўжалигида фойдаланилувчи асбоб-ускуна, жиҳоз ва стендларни амалда қўллай олиш;
- юк ва йўловчи локомотивлари, уларнинг воситалари ва жиҳозлари, қисм ва деталларини синаш, уларни диагностикасини бажариш ва камчиликларни бартараф этиш;
- ишлаб чиқариш фаолияти сифатини назорат қилиш технологик жараёнларини ишлаб чиқиш ва уларни ишлаб чиқаришга тадбиқ қилиш;
- локомотивлар, уларнинг қисмлари, узеллари, деталлари ва агрегатларини созлаш, йиғиш, синаш, фойдаланишга тайёрлаш ва улардан самарали фойдаланиш бўйича ишларни режалаштириш ва уларни бажариш;
- локомотивлардан фойдаланишни ташкил қилиш, уларга техник хизмат кўрсатиш ва таъмирлаш бўйича рационал технология ва технологик жараёнларни, жиҳозларни танлаш, намунавий технологик хариталарни ишлаб чиқиш кўникмаларига эга бўлиш;

- локомотивларни таъмирлаш корхоналари фаолиятини ташкил этишда технологик жараёнларни бажариш ва ўзлаштириш, ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг самарали усуллари танлаш ва қўллаш қобилиятига эга бўлиш.

Библиографик маълумотлар

УДК 002: 651. 1/7

Гуруҳ Т 55

ОКС 01.040.01

Таянч сўзлар:

касбий фаолият тури, компетенция, таълим йўналиши, касбий фаолият объекти, касбий фаолият соҳаси, ўқув режаси, фан дастури, бакалаврият, транспорт воситалари, темир йўл транспорти, локомотивлар, локомотив қисмлари, локомотивларни таъмирлаш ва диагностикаси, тепловоз дизели, тортув кучи, электр жиҳозлар, ўқув жараёни, малака амалиёти, бакалавриятнинг ўқув жараёни, сифатни баҳолаш ва назорати, битирув малакавий иши, давлат аттестацияси, мустақил таълим, ўқув фанлари блоки, олий ўқув муассаси, таълим жараёни, ишлаб чиқариш, ташкилий-бошқарув фаолияти, лойиҳалаш, илмий тадқиқот жараёни.

КЕЛИШУВ ВАРАҒИ

ИШЛАБ ЧИҚИЛДИ:

Тошкент давлат транспорт университети

Ректор О.Абдурахманов

М.Ў. 202_ йил «__» _____

КЕЛИШИЛДИ:

Ўзбекистон Республикаси
Транспорт вазирлиги

Вазир ўринбосари А.Муминов

М.Ў. 202_ йил «__» _____

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги
хузуридаги Олий таълимни
ривожлантириш тадқиқотлари ва илғор
технологияларни татбиқ этиш маркази

Директор в.б. М.Эсонов

М.Ў. 202_ йил «__» _____

“Ўзбекистон темир йўллари” АЖ
Персонални бошқариш ва кадрларни
тайёрлаш бошқармаси

Бошқарма
бошлиғи А. Хамролиев

М.Ў. 202_ йил «__» _____

И.Каримов номидаги
Тошкент давлат техника университети

Ректор С.Турабджанов

М.Ў. 202_ йил «__» _____